ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN της 26ης Ιουνίου 1986 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η προκειμένη υπόθεση αφορά προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Tribunal d' instance της Béthune δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ. Το παραπέμπον δικαστήριο δεν παραθέτει τα σχετικά πραγματικά περιστατικά. Αναφέρει απλώς ότι η εταιρία S. R. Industries ενήγαγε την υπηρεσία τελωνείων, ζητώντας να αναγνωριστεί ότι ο κανονισμός 3749/83 της Επιτροπής (ΕΕ L 372 1983, σ. 1) είναι άκυρος και ότι η ενάγουσα έχει κατά συνέπεια το δικαίωμα να αρνηθεί να καταβάλει το ποσό των 2 066 245 FF που αξιώνει η υπηρεσία τελωνείων ως δασμούς.

Η παράλειψη πάντως αυτή δεν φαίνεται να συνεπάγεται αμφισβήτηση των ουσιωδών περιστατικών. Η εταιρία S. R. Industries εισάγει από το Χονγκ Κονγκ ιστία για ιστιοσανίδες που παράγει ή διαθέτει στο εμπόριο η ίδια. Τα ιστία κατασκευάζονται προφανώς στο Χονγκ Κονγκ από ύφασμα που εισάγεται από την Ιαπωνία. Όπως προκύπτει από όσα ελέχθησαν ενώπιον του Δικαστηρίου, η εταιρία S. R. Industries εισήγαγε αρχικά τα ιστία από το γαλλικό λιμένα της Χάβρης, καταβάλλοντας δασμούς με τη μεσολάβηση ενός εκτελωνιστή. Κατά τη διάρκεια του 1983, η εταιρία άρχισε να εισαγάγει τα ιστία από την Béthune· ένας εκτελωνιστής την είχε πληροφορήσει ότι δικαιούνταν να εισαγάγει τα ιστία χωρίς να καταβάλει δασμούς, πράγμα το οποίο και έπραξε για ορισμένο χρονικό διάστημα, συμπληρώνοντας απλώς τα συνήθη έντυπα διασαφήσεων και αναφέροντας ως τόπο καταγωγής το Χονγκ Κονγκ. Πάντως, περί τα τέλη Οκτωβρίου 1984, η υπηρεσία τελωνείων θεώρησε ότι η μέχρι τότε συμπεριφορά της ήταν εσφαλμένη και ότι η εταιρία όφειλε να καταβάλει δασμούς.

Ο λόγος για τον οποίο είχε αρχικά θεωρηθεί ότι δεν οφείλονταν δασμοί συνίστατο στο γεγονός ότι τα προϊόντα υπάγονταν στις ευεργετικές διατάξεις των δασμολογικών προτιμήσεων και εισάγονταν ατελώς βάσει του κανονισμού 3749/83. Είναι όμως σαφές ότι, στο πλαίσιο του κανονισμού 3749/83, δικαιούνται να υπαχθούν στο σύστημα των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων μόνο τα ιστία που κατασκευάζονται από μονόκλωνα νήματα φυσικού χρώματος σε ορισμένες χώρες (μεταξύ των οποίων και το Χονγκ Κονγκ). Με βάση τον παραπάνω κανονισμό η εταιρία δεν είχε το δικαίωμα να εισαγάγει ατελώς τα προϊόντα, εφόσον δεν κατασκευάζονταν από τα εν λόγω νήματα στο Χονγκ Κονγκ.

Στηριζόμενη σε σειρά επιχειρημάτων, η εταιρία S. R. Industries αμφισβητεί το κύρος του κανονισμού 3749/83.

Ισχυρίζεται καταρχάς ότι ο κανονισμός αντίκειται προς τον κανονισμό βάσεως περί του κοινού ορισμού της εννοίας της καταγωγής των εμπορευμάτων. Ο κανονισμός αυτός (κανονισμός 802/68, ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 20) δίδει τον ορισμό της έννοιας της καταγωγής των εμπορευμάτων με σκοπό την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινού δασμολογίου, καθώς επίσης και τον ορισμό της έννοιας των ποσοτικών περιορισμών και καθορίζει όλα τα λοιπά μέτρα που θεσπίζονται σε σχέση με την εισαγωγή εμπορευμάτων από την Κοινότητα ή από τα κράτη μέλη. Το άρθρο 5 προβλέπει ότι το εμπόρευμα, στην παραγωγή του οποίου παρεμβάλλονται δύο ή περισσότερες χώρες, θεωρείται ως καταγόμενο από τη χώρα όπου έγινε η τελευταία οικονομικώς δικαιολογημένη ουσιώδης μεταποίηση ή κατεργασία και που κατέληξε στην κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος αντιπροσωπεύοντος σημαντικό στάδιο της παραγωγής.

Ο κανονισμός 749/78 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/006, σ. 146) ορίζει το είδος της επεξεργασίας ή της

* Μετάφραση από τα αγγλικά.

μεταποίησης που προσδίδει το χαρακτήρα καταγωγής, όσον αφορά τη δασμολογική κατάταξη, με εξαίρεση τα είδη επεξεργασίας ή μεταποιήσεως που απαριθμούνται στον πίνακα Α που έπρεπε να θεωρηθούν ως πλήρεις επεξεργασίες ή μεταποιήσεις. Ο πίνακας Α περιλαμβάνει την κλάση 62.04 του κοινού δασμολογίου στην οποία υπάγονται τα « ιστία », θεωρεί δε ως επεξεργασία ή μεταποίηση που προσδίδει το χαρακτήρα των προϊόντων καταγωγής την « κατασκευή από νήματα ».

Στη συνέχεια αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή έκρινε ότι η κατασκευή ιστίων από νήματα συνιστούσε αφεαυτής προϊόν « πλήρους μεταποιήσεως που αποτελεί στάδιο κατασκευής το οποίο έχει ως αποτέλεσμα την κατάταξη του παραγομένου προϊόντος σε δασμολογική κλάση διαφορετική από την αναφερομένη σε καθένα από τα χρησιμοποιηθέντα προϊόντα » με αποτέλεσμα να μη συμπεριληφθούν στον κανονισμό 1520/79 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 247) τα ιστία που περιλαμβάνονταν στον πίνακα Α του κανονισμού 749/78. Θεωρήθηκε δηλαδή ότι η κατασκευή ιστίων συνιστά χωριστό στάδιο της παραγωγής, ανεξάρτητα προφανώς από το είδος υφάσματος.

Πλην όμως, ο κανονισμός 802/68 περιελάμβανε μία σημαντική επιφύλαξη, προβλέποντας με το άρθρο 2, το οποίο τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1318/71 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 128) ότι οι διατάξεις του δεν θίγουν τους ειδικούς κανόνες που εφαρμόζονται ιδίως στις εμπορικές συναλλαγές που απολαύουν των προτιμήσεων τις οποίες η Κοινότητα αποφασίζει να παράσχει μονομερώς κατά παρέκκλιση της ρήτρας του μάλλον ευνοούμενου κράτους.

Θεσπίζοντας τον κανονισμό 3570/83 (ΕΕ L 362, σ. 92), το Συμβούλιο έθεσε σε εφαρμογή γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις κατά το έτος 1984 για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών. Το άρθρο 1 του κανονισμού προέβλεπε για το έτος 1984 πλήρη απαλλαγή από τους δασμούς όσον αφορά ορισμένα αναφερόμενα σ' αυτό προϊόντα. Το Χονγκ Κονγκ περιλαμβάνεται στις χώρες για τις οποίες ισχύει το εν λόγω καθεστώς γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού, το προτιμησιακό σύστημα που θέσπισε εξαρτάται από το αν συμβιβάζεται με την έννοια των καταγομένων προϊόντων, η οποία καθορίζεται σύμφωνα με την διαδικασία του άρθρου 14 του κανονισμού 802/68.

Ο κανονισμός 3749/83 δίδει τον ορισμό της έννοιας αυτής στο πλαίσιο των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων.

Όπως προκύπτει σαφώς από τον παραπάνω κανονισμό, μόνο τα ιστία που κατασκευάζονται από μονόκλωνο νήμα φυσικού χρώματος μπορούν να θεωρηθούν ότι εμπίπτουν στη δασμολογική προτίμηση.

Η ενάγουσα στην κύρια δίκη υποστηρίζει ότι, ενώ το αντικείμενο των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων συνίσταται σε μία περισσότερο φιλελεύθερη αντιμετώπιση, στην πραγματικότητα η στάση της Επιτροπής υπήρξε περισσότερο περιοριστική από εκείνη του κανονισμού 802/68.

Δεν συμφωνώ ότι η διάσταση μεταξύ των δύο κανονισμών είναι τέτοια ώστε να οδηγεί σε ακύρωση του κανονισμού 3749/83. Ο κανονισμός 802/68 θεσπίστηκε με σκοπό τον ορισμό της έννοιας της καταγωγής των εμπορευμάτων για τους λόγους που προανέφερα. Το άρθρο 2 του κανονισμού 802/68, όπως τροποποιήθηκε, προέβλεπε ρητά ότι επρόκειτο να θεσπιστούν άλλοι « ειδικοί κανόνες » όσον αφορά το συγκεκριμένο εμπόριο. Οι διατάξεις του κανονισμού 802/68 « δεν έθιγαν » τους εν λόγω ειδικούς κανόνες, οι οποίοι κατά συνέπεια εξαιρούνται ρητά από αυτές. Οι ειδικοί αυτοί κανόνες μπορεί να δίδουν ευρύτερο ή στενότερο ορισμό. Δεν υφίσταται διαφορά. Κατ' εμέ, η διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής δεν περιορίζονταν κατά συνέπεια από καμία άλλη διάταξη του κανονισμού 802/68.

Η S. R. Industries υποστηρίζει στη συνέχεια ότι, σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 3749/83, η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων πρέπει να είναι λιγότερο

αυστηρή για ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες. Η οικεία αιτιολογική σκέψη έχει ως εξής:

« ότι με τις αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τη διάσκεψη υπουργών της GATT του Νοεμβρίου 1982 και της Cnuced VI του Ιουνίου 1983 συνιστάται η παροχή ευνοϊκής μεταχείρισης υπέρ των λιγότερο αναπτυγμένων από τις αναπτυσσόμενες χώρες που θα συνίσταται στην εφαρμογή λιγότερο αυστηρών προδιαγραφών στον τομέα των κανόνων καταγωγής· ότι, συνεπώς, πρέπει να καθοριστεί στις χώρες αυτές διαδικασία παραχώρησης παρεκκλίσεων από τους κανόνες καταγωγής ».

Η σχετική δυνατότητα παρεκκλίσεων προβλέπεται με το άρθρο 5 του κανονισμού 3749/83 αποκλειστικά υπέρ των χωρών που απαριθμούνται στο παράρτημα Δ του κανονισμού 3569/83 (ΕΕ L 362, σ. 1) και του κανονισμού 3571/83 (ΕΕ L 362, σ. 172), καθώς και στο παράρτημα Ε του κανονισμού 3570/83. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι το Χονγκ Κονγκ δεν περιλαμβάνεται σε κανένα από τα εν λόγω παραρτήματα και κατά συνέπεια νομίζω ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να επιφυλάξει ιδιαίτερα ευνοϊκή μεταχείριση στο Χονγκ Κονγκ, το οποίο προφανώς δεν θεωρείται ως μία από τις λιγότερο προηγμένες από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η εταιρία S. R. Industries υποστηρίζει ότι δεν αποδείχθηκε η ανάγκη προστασίας οιασδήποτε κοινοτικής βιομηχανίας στον τομέα των ιστίων ούτε ότι η Επιτροπή υπήρξε αρκετά γενναιόδωρη με τη στάση της, όπως απορρέει από το θεσπισθέντα κανονισμό 3749/83. Τα σημεία αυτά νομίζω ότι εμπίπτουν καθ' ύλη εξ ολοκλήρου στην αρμοδιότητα της Επιτροπής και στη διακριτική της ευχέρεια.

Το επόμενο επιχείρημα που προβλήθηκε συνίσταται στο ότι η στάση της Επιτροπής αντίκειται προς την αρχή της ασφαλείας του δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Υποστηρίζεται ότι το Δικαστήριο ερμήνευε πάντοτε ευρέως το άρθρο 5 του κανονισμού 802/68, το οποίο δίδει έμφαση στην τελευταία οικονομικά δικαιολογημένη ουσιώδη επεξεργασία μεταποίησης. Η κοπή και ραφή ιστίων από νήματα συνιστά τέτοια μεταποίηση, όπως αναγνωρίζεται από τον κανονισμό 1520/79. Κατά συνέπεια, η ενάγουσα εδικαιούτο να αναμένει ότι στο πλαίσιο των προτιμήσεων αρκούσε το γεγονός και μόνο ότι τα ιστία ράφτηκαν στο Χονγκ Κονγκ, έστω και αν δεν κατασκευάστηκαν εκεί από μονόκλωνα νήματα. Η ενάγουσα εταιρία υποστηρίζει ότι ήταν εύλογο να αναμένει ότι η κατάστασή της στο θέμα της δασμοαπαλλαγής δεν επρόκειτο να είναι λιγότερο ευνοϊκή από την προβλεπόμενη με τον κανονισμό 802/68.

Δεν μπορώ να δεχθώ το επιχείρημα αυτό. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι εξ υπαρχής, δηλαδή από το 1971, ο ορισμός των ιστίων για τους σκοπούς των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων παρέμεινε ο αυτός. Περιοριζόταν πάντοτε στα ιστία που κατασκευάζονταν από « μονόκλωνα νήματα φυσικού χρώματος ». Ειδικότερα είναι σαφές ότι κατά το χρονικό διάστημα που η εταιρία ιδρύθηκε και άρχισε να αναπτύσσει τις εμπορικές της δραστηριότητες ο ορισμός που έδιδαν. οι κανονισμοί ήταν ο ίδιος. Από την ανάγνωση των κανονισμών 3510/80 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/012, σ. 168), 3817/81 (ΕΕ L 384, σ. 1) και 3606/82 (ΕΕ L 377, σ. 1) για τα έτη 1981, 1982 και 1983 αντίστοιχα, προκύπτει σαφώς ότι ο ορισμός ήταν διατυπωμένος με τους ίδιους όρους. Δεν συντρέχει ούτε περίπτωση ασφαλείας του δικαίου ούτε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ώστε να αναμένεται ότι τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά.

Το επιχείρημα που προβάλλεται στη συνέχεια είναι ότι η ενάγουσα υπέστη ζημία λόγω παραβιάσεως της αρχής της ασφαλείας του δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης της, δεδομένου ότι παραπλανήθηκε από τη γαλλική υπηρεσία τελωνείων. Ακόμη και αν θεωρηθεί ότι τόσο η γαλλική υπηρεσία τελωνείων όσο και ο εκτελωνιστής της συνέτειναν ώστε η ενάγουσα να θεωρήσει ότι ήταν δυνατή η εισαγωγή των εν λόγω εμπορευμάτων ατελώς, επιπλέον δε ακόμη και αν τα εν λόγω εμπορεύματα εισήχθησαν για ορισμένο χρονικό διάστημα χωρίς να έχει συμπληρωθεί το αναφερόμενο στον

κανονισμό 3749/83 έντυπο Α, και πάλι δεν θίγεται το κύρος του κανονισμού 3749/83 της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι και το παραπάνω επιχείρημα είναι απορριπτέο.

Συμπεραίνοντας, νομίζω ότι πρέπει να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο, ακόμη και αν συνέτρεχε περίπτωση δυσμενούς διακρίσεως εις βάρος του Χονγκ Κονγκ εν προκειμένω, και πάλι το γεγονός αυτό δεν αποτελεί λόγο τον οποίο μπορεί να επικαλεσθεί ευθέως η ενάγουσα στο πλαίσιο της προκειμένης δίκης για τους λόγους που εκτίθενται με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις υποθέσεις 52/81, Faust, Συλλογή 1982, σ. 3745, και 245/81, Edeka, Συλλογή 1982, σ. 2745.

Για την ενάγουσα εταιρία τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης αποτελούν μια ατυχή ιστορία. Η ενάγουσα καθόρισε προφανώς τις τιμές του 1984 με βάση το γεγονός ότι δεν επρόκειτο να καταβάλει δασμούς. Ο αρμόδιος υπουργός συμφώνησε προφανώς στην τμηματική καταβολή τους εντός δύο ετών, χωρίς οιαδήποτε επιβολή προστίμου και συνυπολογισμό τόκων υπερημερίας. Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί αν υπήρχαν περιθώρια για την παροχή περισσότερων διευκολύνσεων.

Κατ' εμέ, τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στην παρούσα υπόθεση δεν αποδεικνύουν, παρόλον ότι υποστηρίχθηκαν δυναμικά, ότι ο κανονισμός 3749/83 είναι άκυρος. Προτείνω λοιπόν να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε απάντηση υπό την έννοια αυτή.

Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αποφανθεί ως προς τα έξοδα των διαδίκων στην κύρια δίκη, ενώ, όσον αφορά τα έξοδα της Επιτροπής, αυτά δεν αποδίδονται.